

Küresel Is?nmaya Yönelik Bilgi Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Küresel Is?nmaya Yönelik Bilgi Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25242>

Özet

Küresel Isınmaya Yönelik Bilgi Belirleme Ölçeği, 2019 yılında Soner Mahanoğlu tarafından yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, ortaokul öğrencilerinin küresel ısınmanın nedenleri, sonuçları ve etkileri hakkındaki bilgi düzeylerini objektif bir şekilde belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 22 maddeden oluşmakta olup, cevaplar dichotomous (do/ru/yanlış) formatında puanlanmaktadır. Yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda, ölçeğin iç tutarlılığı oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ölçeğin geliştirme süreci, kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla literatür taraması ve alanda uzman akademisyenlerin görüşlerinin alınmasıyla titizlikle yürütülmüştür. Elde edilen veriler, bu bilgi ölçeğinin pedagojik araştırmalarda ve çevre eğitimi alanındaki müdahale çalışmalarında güvenilir bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Küresel Isınma, Çevre Eğitimi, Bilgi Ölçeği, Ortaokul Öğrencileri, Kuder-Richardson, Bilgi Düzeyi, İklim Değişikliği.

Yazarlar

Soner Mahanoğlu

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ortaokul kademesindeki öğrencilerin günümüzde dünyanın en önemli çevre sorunlarından biri olan küresel ısınma konusundaki bilimsel ve kavramsal bilgi düzeylerini ölçmektir. Bu amaçla hazırlanan 22 madde, öğrencilerin küresel ısınmaya dair doğru ve yanlış bilgileri ayırt edebilme yeteneklerini saptamaya odaklanmıştır.

Ölçek, eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede ve öğrencilerin bilgi eksikliklerini belirleyerek hedef odaklı eğitim stratejileri geliştirmede kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

Küresel Isınmaya Yönelik Bilgi Belirleme Ölçeği, bilimsel alana odaklanan bir başarı testidir. Ölçtüğü yapı, bireylerin küresel ısınmanın temel nedenleri (sera gazları, nüfus artışı, fosil yakıtlar), çevresel ve sağlık üzerindeki etkileri (hastalık oranları, iklim değişiklikleri) hakkındaki doğru bilimsel bilgiyi ne ölçüde edindiklerini kapsamaktadır.

Ölçek, tek boyutlu bir bilgi yapısını ölçmek üzere geliştirilmiştir ve her bir madde, ilgili konuya dair

spesifik bir gerçe?i veya bilimsel prensibi sorgulamaktadır. Cevap format?n?n do?ru (1) veya yanlı? (0) olmas?, yap?sal olarak net ve kesin bilgiye dayalı bir de?erlendirme sa?lar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, hem istatistiksel yöntemlerle hem de uzman görüş?leriyle desteklenmiştir. Ölçek maddelerinin kalitesini de?erlendirmek için **madde ay?rt edicili?i** ve madde güçlük analizleri yapılmıştır. Bu analizler, maddelerin ölçülmek istenen yapıyla tutarlı ve ilişkili olduğunu göstermiştir.

Özellikle **kapsam geçerlili?i** (Content Validity) büyük önem taşımıştır. Bu geçerlilik, literatürde bulunan güncel ara?tırmalar taranarak ve alanda uzman öğretim görevlilerinin görüş?leri alınarak sa?lanmıştır. Uzmanlar, ölçek maddelerinin küresel iş?nma konusunun tüm önemli alt bileşenlerini temsil edip etmedi?ini incelemiştir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık güvenilirli?i, bilgi testlerinde yaygın olarak kullanılan Kuder-Richardson formülü 20 (KR-20) ile hesaplanmıştır. Bilgi ölçe?inden elde edilen veriler sonucunda, KR-20 güvenilirlik katsayısı **0,85** olarak bulunmuştur.

Genel psikometrik standartlara göre, 0,85 de?eri, ölçe?in iç tutarlılık?n?n yüksek düzeyde olduğunu ve maddelerin tutarlı bir şekilde aynı bilgi yapı?n? ölçtü?ünü kanıtlamaktadır. Bu yüksek güvenilirlik de?eri, ölçe?in bilimsel ara?tırmalarda kullanılabilirli?ini artırmaktadır.

Faktör Analizi

Kaynak materyalde aç?kça bir Faktör Analizi (Aç?klayıcı veya Do?rulayıcı) bilgisi bulunmamaktadır. Ancak, ölçe?in do?as? gere?i (22 maddeli, dichotomous puanlamalı bilgi testi) ölçe?in tek boyutlu bir yapıya, yani genel küresel iş?nma bilgisi faktörünü ölçmek üzere tasarlandığı varsayılmaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi sırasında kullanılan madde ay?rt edicili?i analizleri, maddelerin tek bir genel yetene?e hizmet etti?ini dolaylı olarak desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental) / Bilgi Testi (Knowledge Test)

Format: Dichotomous (iki Seçenekli) formatta 22 madde.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ortaokul Öğrencileri

Age Group: Genellikle 10-14 yaş aralığı (Ortaokul seviyesine uygun)

Population Details: Türkiye'deki ortaokul öğrencileri örnekleminde geliştirilmiştir.

Test Methodology: Bilişsel bilgi düzeyini ölçen, kendini raporlama temelli, doğru/yanlış cevaplama sistemine dayalı test. Derecelendirme: 1=Doğru ve 0=Yanlış.

Anahtar Kelimeler

Küresel Isınma, Çevre Bilgisi, Küresel Isınma Ölçeği, KR-20, Psikometri, Eğitim Bilimleri, Aksaray Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: sonermahanoglu@gmail.com

Correspondence Address: Aksaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Geliştirme Bölümü)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2019 yılında Soner Mahanoğlu'nun yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları için doğrudan sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: sonermahanoglu@gmail.com.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [kuresel-isinmaya-yonelik-bilgi-belirleme-olcegi-toad.pdf](https://www.kuresel-isinmaya-yonelik-bilgi-belirleme-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Ölçeğin geliştirilmesine temel oluşturan akademik referans aşağıdadır:

Mahanoğlu, S. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin küresel ısınmaya yönelik bilgi ve algıların incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aksaray.

Tezin Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim linki: tez.yok.gov.tr

Küresel Isınmaya Yönelik Bilgi Belirleme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 22 maddeden oluşmaktadır.

Dünya nüfusunun artması küresel ısınmanın artmasına neden olmaktadır.

Küresel ısınma ile birlikte dünyada hastalık oranında artış meydana gelecektir.

ARABPSYCHOLOGY.COM